

BESLUT OM SAMRÅD
BN § 199, 1997-08-21

SAMRÅD
1997-09-01--09-26

ANTAGET
BN § 219, 1997-10-09

LAGA KRAFT
1997-11-04

FALKÖPINGS
KOMMUN

OMRÅDES-
BESTÄMMELSER

KÄLVENE

97

25

STADSARKITEKTKONTORET 1997

Kälvene kyrka

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden.

Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde ur landskapsbildssynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt som möjligt skall bibehållas för kommande generationer.

Förändringar i markanvändning och bebyggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även icke bygglovpliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

BESKRIVNING

Kälvene by ligger i sluttningen av en höjdrygg och omges av ett i det närmaste helt uppodlat landskap. Byområdet avgränsas i norr av f.d. järnvägen Vartofta - Tidaholm och i öster av riksväg 47 mot Jönköping. Bybebyggelsen är samlad kring ett vägmöte där vägen mot Vartofta (länsväg 808) korsar en gammal sträckning av Jönköpingsvägen.

1906 blev byn en anhalt vid den nyanlagda Tidaholmsjärnvägen och utvecklades efterhand till ett litet bygdecentrum som bl.a. hade post, telegraf, busstation, lanthandel och mejeri. Under det senare 1900-talet har de olika servicefunktionerna försvunnit. Byns norra del erinrar om ett litet järnvägssamhälle med egnahems- och villabebyggelse från 1910 - 40-talen, omgivna av trädgårdstomter, på rad längs vägen. Ett större boningshus har inrymt affär. I öster ligger sockenkyrkan och ett f.d. skolhus (se nedan) vid en liten biväg. Två egnahem från 1940-50-talen samt ett småbruk med falurött boningshus ligger också vid "kyrkvägen" som kantas av lövträd. I vägskalet mot kyrkan står en milsten från 1707.

I byns södra del ligger flera bondgårdar samlade. Flertalet manbyggnader är uppförda under sent 1800-tal - tidigt 1900-tal och i varierande mån ombyggda under de senaste årtiondena. Gårdarna utgör en samlad grupp gentemot omgivande jordbruksmarker. I söder finns stengårdsgårdar i odlingslandskapet.

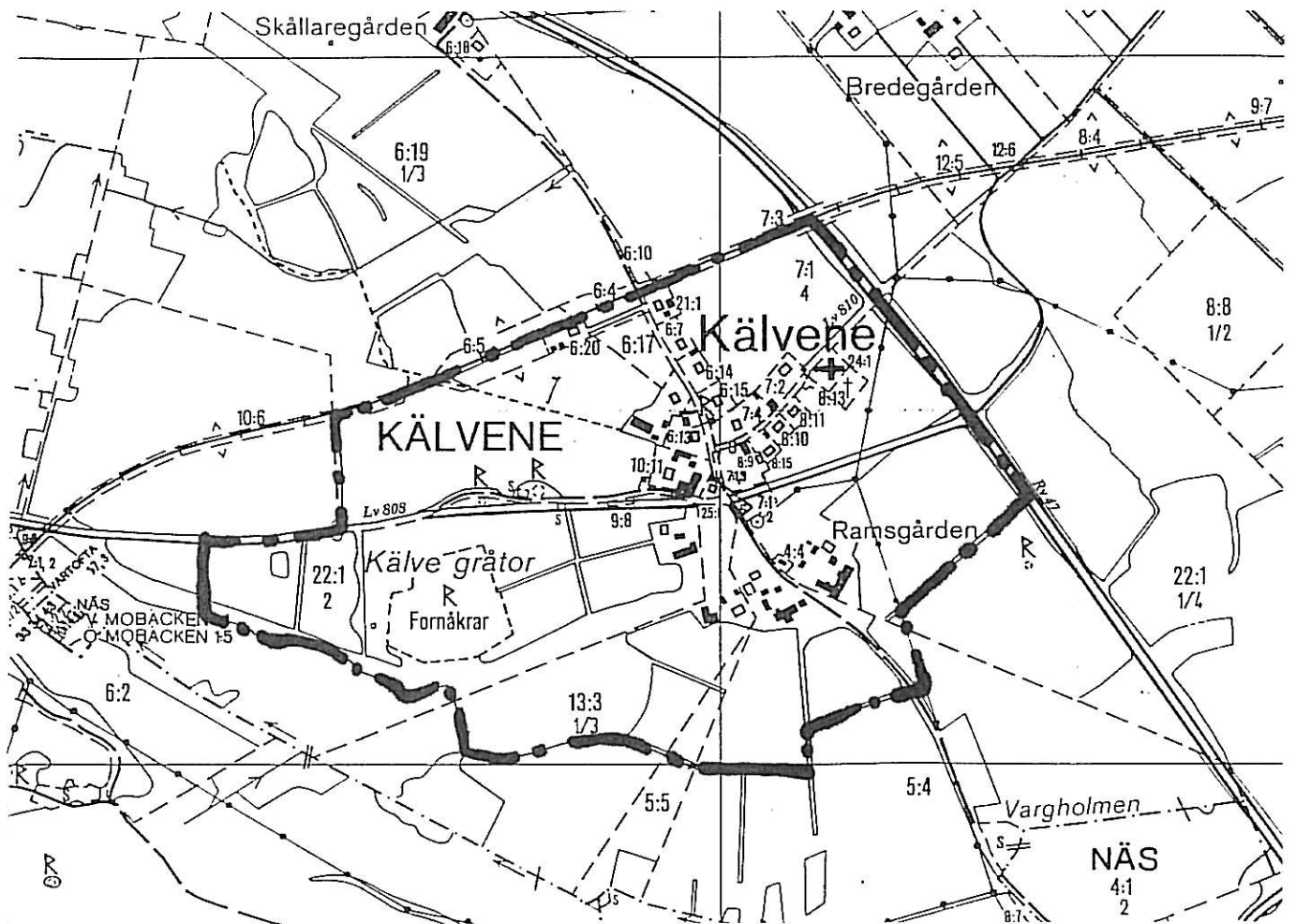
Den lilla i huvudsak medeltida stenkyrkan ligger högt på åsen ovanför riksvägen. De slammade murarna är avfärgade i grått, taket täcks av enkupigt tegel. Klockstapel av trä i bockkonstruktion med spåntäckt huv. Kyrkplatsen med stora lövträd omges av stenmurar.

Området är i första hand markerat med hänsyn till medeltidskyrkan. Det samlade bebyggelsemönstret kring vägarna är viktigt att beakta, så även träden kring gårdar och vägar. Miljön kring den lilla kyrkan är känslig för avvikande förändringar i bebyggelse och landskapsbild. Kyrkans framträdande läge i förhållande till riksvägen har påverkat områdets avgränsning i nordost och sydost.

SAMMANFATTNING

Området är främst avgränsat med hänsyn till kyrkans öppna läge.

Bebyggelsemönstret. Vegetation.

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Utöver den generella bygglovplikten som gäller enligt plan- och bygglagen skall nedanstående åtgärder omfattas av lovplikt.

— • — Gräns för områdesbestämmelser

1 § Utökad lovplikt

1 mom

Inom på kartan markerat område utvidgas bygglovplikten till att gälla:

- uppförande av komplementbyggnader
- mindre tillbyggnader
- omfärgning av byggnad
- utbyte av fasadmaterial
- utbyte av takmaterial
- andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (t.ex. byte av fönster: typ, storlek, spröjsning)

2 mom

Inom på kartan markerat område krävs även bygglov för att uppföra, bygga till eller på annat sätt utvändigt ändra ekonomibygnader för jord- och skogsbruk.

3 mom

Inom på kartan markerat område krävs rivningslov för rivning av byggnader och andra anläggningar.

2 § Avgifter

För ansökan om bygglov som erfordras p.g.a. den utökade lovplikten skall regeln om reduktion av avgift enligt 3 § i bygglovtaxan tillämpas så att ingen avgift skall utgå.